

“Ja, vad är fara illa egentligen”

- En kvalitativ intervjustudie med förskollärare om vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet gällande barn som far illa

Namn: Jennie Källholm, Frida Levin-Vikberg
och Kristin Pringle
Program Förskolläraryrket

Examensarbete: 15 hp
Kurs: LÖXA2G
Nivå: Grundnivå
Termin/år: HT/2019
Handledare: Allison Östlund
Examinator: Heidi Harju-Luukkainen

Nyckelord: *Barn som far illa, vetenskaplig grund, beprövad erfarenhet, evidensbaserad praktik.*

Abstract

Förskollärares profession ska grunda sig på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, för att skapa så goda förutsättningar som möjligt för barnen. Utifrån detta har en undersökning gjorts angående vad sex förskollärare baserade sina val på när de kom till barn som far illa. Syftet med uppsatsen var att se om valen gjordes på vetenskaplig grund och/eller beprövad erfarenhet. En kvalitativ intervjustudie tog sin form och analyserades utefter fenomenologisk metod. Det teoretiska ramverket utgick från den evidensbaserade praktiken som med sina centrala begrepp vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet används som analysverktyg. Resultaten visar att begreppen är komplexa och öppna för tolkning vilket gör att alla med avstamp i sina tidigare erfarenheter handlar på olika sätt.

Förord

Vi vill tacka vår handledare Allison Östlund som trodde på oss fastän vi inte alltid gjorde det själva. Även ett stort tack till alla forskollärare som ställde upp på intervjuer, utan er ingen uppsats! Sen riktar vi ett stort tack till Musikhjälpen som agerat som vår pausunderhållare samt Mariah Careys härliga stämma i "*All I want for christmas is you*".

Jennie, Frida och Kristin

Innehållsförteckning

1 Inledning	6
2 Syfte/frågeställningar.....	7
3 Tidigare forskning.....	8
3.1 Få anmälningar	8
3.2 Långtgående konsekvenser för barn som far illa	9
3.3 Utbildad personal gör skillnad.....	9
3.4 Tidigare uppsatser.....	10
4 Teoretisk utgångspunkt och centrala begrepp.....	11
4.1 Evidensbaserad praktik	11
4.1.1 Evidens i skolan i relation till barn som far illa	12
4.2 Vetenskaplig grund.....	12
4.4 Operationalisering.....	13
4.5 Definitioner av begrepp.....	14
Barn som far illa.....	14
Orosanmälan	15
5 Metod	16
5.1 Metodval	16
5.2 Analysmetod.....	16
5.3 Urval	17
5.4 Genomförande.....	18
5.5 Reliabilitet, validitet och generalisering	18
5.6 Etik.....	19
6 Resultatredovisning.....	20
6.1 Forskningsfältet.....	20
6.1.1 Vetenskaplig grund	20
6.1.2 Beprövad erfarenhet	22
6.2 Tillämpas i verkligheten.....	22
6.2.1 Vetenskaplig grund	22
6.2.2 Beprövad erfarenhet	24
6.3 Evidensbaserad praktik	25
7 Resultatdiskussion.....	29
7.1 Vetenskaplig grund.....	29
7.2 Beprövad erfarenhet	30
7.3 Evidensbaserad praktik.....	31
8 Slutdiskussion.....	32
8.1 Uppsatsens styrkor och svagheter.....	32
8.2 Didaktiska konsekvenser på micro- och metanivå	33

8.3 Vidare forskning	34
9 Litteratur	35
10 Bilaga A. Informationsbrev	38
11 Bilaga B. Intervjuguide.....	39

1 Inledning

Skolverket framställer begreppet *omsorg* och vikten av att den ska genomsyra utbildningen för barnen där den ska skapa en så god grund som möjligt för deras trygghet och självkänsla, vilket i sin tur ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (Skolverket, 2019a). Här kan en då göra kopplingen att omsorgen är grunden till att skapa trygghet hos barnet och tryggheten är av stor vikt som grund till att barnet ska kunna leka, lära och utvecklas (Engdahl & Årlemalm-Hagsér, 2015).

Men det finns de barn i förskolan som kanske inte är så trygga, barnen som far illa. Enligt en rapport från Socialstyrelsen (2014) är det svårt att veta det exakta antalet barn i Sverige. De vet att mörkertalet är stort och presenterar siffror om att det endast är ungefär 7% av de barn som far illa som anmäls till någon form av myndighet. Vidare lyfter de vikten av att upptäcka barn som far illa i så tidig ålder som möjligt för att snabbt kunna agera och ge barnen en förutsättning till en god utveckling. Detta kan ställas i relation till att mörkertalet är som störst bland brott mot barn i yngre åldrar och där det sker inom familjen.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset (2019) skriver att psykiskt våld, fysiskt våld och sexuella övergrepp går emot såväl FN:s barnkonvention samt Europarådets sociala lagar. För att detta ska tas på allvar måste vi upptäcka de utsatta barnen, våga se dem, våga ingripa och ge fortsatt stöd för barnen. Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen dessutom lagstadgad och i och med det fick förskollärare ännu en lag som förstärker den rådande anmälningsplikten då det framgår väldigt tydligt att det berör barn som far illa: *“Barn ska skyddas mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, vanvård eller försumlig behandling, misshandel eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp”* (Artikel 19, Unicef, u.å.).

Som nämnts finns det flera lagar för förskollärare att följa när en kommer till detta ämne men tydligast är kanske socialtjänstlagen där förskolläraren i sin yrkeslegitimation ska rätta sig efter lagen som säger: *“Följande myndigheter och yrkesverksamma är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa: 1. myndigheter vars verksamhet berör barn och unga”* (Kap 14, §1, SFS 2001:453). Här kan en se på Socialstyrelsens rapport och de lagar som nämns och utifrån detta kan en tolka det som att förskollärarna har misslyckats med sitt uppdrag. Då många barn i Sverige spenderar en stor del av sin vakna tid på förskolan blir pedagogen i många fall barnets sekundära anknytningsperson. Detta resulterar i att förskolläraren är en av de som har möjlighet att påverka mörkertalet och skapa så goda förutsättningar som möjligt för barnet. Eftersom förskollärare ska arbeta utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet bör de vara uppdaterade inom ämnet och ha en kännedom om mörkertalet som råder. Det är någonstans i systemet det brister och denna uppsats vill undersöka om förskollärare arbetar utefter en vetenskaplig grund och/eller beprövad erfarenhet när det kommer till förloppet kring barn som far illa.

2 Syfte/frågeställningar

Syftet med uppsatsen är att undersöka om förskollärare baserar sina val i förloppet med barn som far illa, från det att förskolläraren känner oro till att en eventuell anmälan görs, på vetenskaplig grund och/eller beprövad erfarenhet då detta är det förskollärare ska förhålla sig till i sin legitimation. Frågeställningen som uppsatsen kommer utgå ifrån är:

- På vilka grunder baserar förskolläraren sina *val* vid *förloppet* som rör barn som far illa?

Med *val* menas hur man går tillväga då man känner oro, till exempel om man väljer att prata med kollegor och rektorer, har kunskap sen tidigare i ämnet så man vet hur man ska gå vidare och om man väljer att ta kontakt med vårdnadshavarna eller inte. Slutligen om man väljer att göra en orosanmälan eller ej. Med *förlopp* menas från det att oro uppstår till att förskolläraren slutligen väljer hur de ska gå vidare oavsett utfall. I uppsatsen kommer fokus ligga på endast en forskningsfråga då den kommer täcka det som undersöks. Medvetenhet finns om att andra faktorer kan påverka förskollärares val. Detta är inte något som kommer fokuseras på men problematiseras i diskussionen.

3 Tidigare forskning

Nedan kommer tidigare forskning att presenteras inom tre kategorier, *få anmälningar, långtgående konsekvenser för barn som far illa och utbildad personal gör skillnad*. De tre kategorierna visar på forskning som gjorts i relation till syftet och belyser en kunskapslucka inom området, vilket lett till syftet och frågeställningen. I uppsatsen har det utgått från forskning som är peer reviewed med undantag för rapporterna publicerade av Stiftelsen Allmänna Barnhuset där styrelseledamöter och ordförande utses av regeringen och bedriver sin verksamhet främst för forskare, praktiker och beslutsfattare.

3.1 Få anmälningar

Cocozza, Gustafsson och Sydsjö (2007) har i sin studie undersökt anmälningsplikten. Under ett års tid har man samlat 1570 anmälningar rörande 1051 barn. Vidare gjordes en analys över vem det var som gjorde anmälningarna, vad det var som anmäldes och hur utgången blev för anmälningarna. Fem år senare undersöktes i vilken utsträckning barnen vars anmälning inte ledde till prövning återigen fick ett aktuellt fall. Deras resultat visade att anmälningsplikten och bedömningarna av anmälningarna inte var pålitliga då de professionella bara anmält 1% av alla barn i kommunen, utav dessa var det 22% som inte utreddes. Detta kan visa på att en anmälan inte innebär att barnet får den hjälp av samhället som den behöver. Författarna lyfter även en annan studie där det visade sig att inom barnomsorgen anmäldes endast 37% av fall där det fanns misstanke om misshandel till socialen. Tre möjliga förklaringar till detta nämns, den första är att personalen tänkte på konsekvenserna av en anmälan innan de bestämde hur man skulle gå vidare med misstanken på grund av tidigare erfarenheter av en anmälan. En annan förklaring var att förskolecheferna inte hade tillräckligt kunskap om tillvägagångssättet vid anmälningar och den tredje var att anmälningarna inte registrerats, då de anmälningarna som inte leder till vidare utredning inte registreras i Sverige (Cocozza, Gustafsson & Sydsjö, 2007).

Vidare nämner Cocozza, Gustafsson och Sydsjö (2007) att barnens säkerhet hänger på att yrkesverksamma fullgör sin skyldighet genom att anmäla, men även på att socialarbetaren har kunskap för att kunna föra processen vidare. Procentuellt var det de professionella som möter små barn där bland annat de verksamma inom förskolan ingår, som stod för minst anmälningar, endast 11 barn (2%) under det studerade året. De ställer sig frågande till om resultatet är på grund av en lyckad välfärdsstat där barn har goda levnadsvillkor eller om det beror på att yrkesverksamma inte utför sina plikter. De refererar även till andra studier där de studerat hur förskollärare (och barnsjuksköterskor) endast anmält mellan 7 och 10% vid misstanke om misshandel. Studierna fann att personal kände att de ville ha bevis på misshandel för att göra en anmälan, då bara en misstanke inte var tillräckligt. Här säger dock socialtjänstlagen, som tidigare nämnts, att förskollärare (mfl) är skyldiga att anmäla genast och att det då räcker att man har en misstanke om att ett barn far illa. (SoL, Kap 14. 1 §).

Münger och Markström (2019) har forskat kring hur grundskolepersonal uppfattar sin roll när det kommer till barn som lever med våld i hemmet. Resultatet visade att det saknades kunskap om hur man skulle gå tillväga i dessa fall, det fanns även en oförståelse kring dessa barn om att de var i behov av hjälp men även att utbildningen prioriterades mer än själva omsorgen. Forskning visar att det är många barn som lever i ogynnsamma förhållanden när det kommer till våld i hemmet och detta räknas nu som ett slags övergrepp mot barn. Detta, enligt studien,

tycks inte lärarna vara bekanta med. Münger och Markström (2019) tar upp att det är socialstyrelsens ansvar att barnen får den hjälp de behöver, men är i stort behov av hjälp av de som möter barn i sin vardag för att hitta dessa barn. Även i denna forskning står det klart att det sker för få anmälningar och att detta ämne är underskattat, inte bara i Sverige utan i flertalet västerländska länder. Och att en som yrkesverksam i skolväsendet har juridisk skyldighet att identifiera och anmäla om man har en oro för barnet. Trots detta kom det i undersökningen fram att flertalet lärare hyser motvilja mot att göra en orosanmälan mest för att en inte ville få problem med samverkan, även att misstro mot socialstyrelsen trädde fram. Också här påtalas det att skolgången blir sämre för de barnen som drabbas då de kan få svårigheter i flera ämnen. Münger och Markström (2019) angriper även problematiken på en politisk nivå, då en kan sätta alla mål en ställs inför i läroplaner, lagar och förordningar i relation till hur mycket de är öppna för tolkning, även att begreppen är komplexa när man kommer till barn som far illa. Forskarna anser att utbildning av personal är angelägen men även att attityden skärps när det kommer till barn som far illa i hemmet.

3.2 Långtgående konsekvenser för barn som far illa

I en artikel lyfter Gilbert, Spatz Widom, Browne, Fergusson, Webb, Janson (2009) de barn som far illa i höginkomstländer och vilka konsekvenser dessa får. För att belysa hur stor problematiken är tar de fram statistik som visar på hur många barn som blir utsatta för olika typer av övergrepp och försummelse. Upp till 16% av alla barn blir fysiskt utsatta och 10% är utsatta av försummelse eller psykisk misshandel. Konsekvenserna för dessa barn menar forskarna på är så pass allvarliga att det i vissa fall har lett till dödlig utgång och refererar vidare till en rapport från WHO som sätter barn som far illa i lika stort folkhälsoproblem som övervikt, rökning och HIV/AIDS.

Gilbert m.fl (2009) lyfter olika områden där problem kan uppstå senare i livet för dessa barn. Ett område är konsekvenserna som kan uppstå i relation till utbildning och arbetsliv, där de menar att barn som far illa presterar sämre och i många fall behöver stöd i sin undervisning. Vidare konsekvenser är lägre utbildningsnivå, högre arbetslöshet och ansträngd ekonomi. Psykisk ohälsa är ett annat område som lyfts där de talar om både vad som påverkar det inre där bland annat depressioner, PTSD och hur detta kan visa sig genom utåtagerande beteende förekommer. Här visar forskning vikten på ett tidigt handlande för dessa barn för att undvika långtgående depressioner som kan leda till större skada, exempelvis självmord. Det tredje området är de som berör den fysiska delen av personen, vilket kan resultera i olika somatiska sjukdomar, utveckla en osund relation till kroppen som exempelvis kan leda till ätstörningar och prostitution. Dessa konsekvenser visar sig oftast i de äldre åldrarna och grundar sig i utsatthet som barn.

Avslutningsvis tar Gilbert m.fl. (2009) upp konsekvenserna på en samhällsnivå, där de skriver om att dessa barn löper risk för att växa upp med konsekvenserna som lyfts ovan. Detta kan leda till utlopp genom aggressivt beteende och kriminella handlingar. Genomgående under artikeln lyfter forskarna att detta är ett stort och komplext ämne där det behövs mera forskning.

3.3 Utbildad personal gör skillnad

Kanine, Jackson, Huffhines, Barnett och Stone (2018) har forskat om interaktionen mellan barn och lärare på en terapeutisk förskola för barn som blivit utsatt för misshandel. Syftet med

studien grundade sig i att det vid den tidpunkten fanns väldigt lite forskning om hur man behandlar misshandlade barn, i relation till den stora andelen barn som faktiskt blir misshandlade. Forskningen fastställer att lärare har avgörande betydelse för barn som inte tidigare upplevt positiva vårdupplevelser. Studien fokuserar enbart på misshandlade barn men då det inte hittats så mycket forskning om att utbildad personal gör skillnad för alla de barn som går under kategorin barn som far illa är den ändå relevant för att kunna trycka på att kunskap gör skillnad. I studien undersöks det om det blir någon skillnad för barn som utsätts för misshandel om den terapeutiska förskolan hade "allmän utbildning mellan lärare och barn" (TCIT-U) eller "vanlig behandling" (TAU). Resultatet visade att TCIT-U-lärare upplevde att arbetssättet gav betydligt större positiv effekt och att barnet genom efterbehandling fick hjälp med sin sociala emotionella kompetens. Resultatet visade därmed att TCIT-U är effektivt i en miljö för misshandlade barn. Vidare tar studien upp den positiva effekten som utbildning av läraren kan ge för barnets och lärarens ökade välbefinnande när det kommer till lärares kunskap i att hantera barns beteendeproblem, men även att få lärare får utbildning i barns beteendehantering trots att detta är en viktig del i barns sociala och emotionella utveckling. Forskningen inom TCIT ser att utbildning är lovande när det kommer till att skapa positiva relationer mellan lärare och barn (Kanine, Jackson, Huffhines, Barnett & Stone, 2018).

Stiftelsen Allmänna Barnhuset (2019) är en svensk stiftelse vars arbete grundar sig i FN:s barnkonvention där målet är att genom forskning sprida och öka kunskap hos professionella i arbetet med barn. Det finns flera projekt kring utsatta barn där undersökningarna redovisats och genomgående går det att läsa att kunskap är av vikt hos den professionella i mötet med barn, där lärare är en av de professionella som belyses inom detta. De tar upp utvecklingsområden som är av stor vikt för att kunna förebygga utsatthet hos barn genom att se tidiga tecken, ge rätt bemötande och agera utifrån barns rättigheter. Här belyser de att alla inom utbildningsväsendet bör ha obligatorisk undervisning kring barn som far illa redan under sin utbildning.

3.4 Tidigare uppsatser

I sökandet efter forskning i det berörda ämnet påträffades ett flertal c-uppsatser skrivna av både socionomstudenter och förskollärarstudenter där de berör förskollärarens roll ur olika perspektiv inom ämnet barn som far illa. De olika uppsatserna har haft som syfte att undersöka exempelvis vilken kunskap förskolläraren har om barn som far illa, besluten kring orosanmälningar, strategier och ramfaktorer/faktorer som ligger till grund för att en orosanmälan inte görs. I de flesta studier har slutsatsen gjorts att förskollärare upplever att de saknar kunskap, att det redan under förskollärarutbildningen inte fått den kunskapen som behövs kring barn som far illa och reflektioner kring om mera kunskap hade kunnat leda till att fler orosanmälningar hade gjorts (Redelöv, 2015 & Abrahamsson och Lindberg, 2019).

Valet att presentera tidigare studentuppsatser beror på att det varit svårt att finna forskning som rör huruvida förskolläraren utgår från vetenskaplig grund och/eller beprövad erfarenhet när det kommer till förloppet i samband med barn som far illa. Studentuppsatserna har varit till hjälp på så sätt att det bidragit till att hitta en forskningslucka och detta har öppnat upp för vilket perspektiv, teori och syfte som har valts till denna uppsats.

4 Teoretisk utgångspunkt och centrala begrepp

I uppsatsen kommer *evidensbaserad praktik* utgöra den teoretiska utgångspunkten. I denna praktik kommer två centrala begrepp, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet att ligga som grund för analysen. Anledningen till valet av denna teoretiska utgångspunkt är att evidensen innefattar både vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet vilket passar till att besvara syftet. Under arbetet med uppsatsen har medvetenhet funnits om att evidensbaserad praktik har en starkare grund inom medicin och att fenomenet inom utbildningsväsendet debatteras huruvida användbart det är eller ej. Detta upplevs intressant och kommer finnas i tankarna under analysens gång. Ytterligare presenteras evidens i samband med skolan, jämförelser går att göra till förskolans verksamhet och förskolan är det första mötet för barnen in i skolvärlden.

4.1 Evidensbaserad praktik

Slår du upp *evidens* i Svenska Akademiens ordlista får du fram *belägg* som innebörd av ordet (Svenska Akademien, 1998). Evidensbaserad praktik har sin grund inom det vetenskapliga medicinska fältet och går under namnet evidensbaserad medicin (EBM), där kärnan baserar sig på att den kunskap som används i vården grundar sig i den vetenskapen med högst reliabilitet (Bohlin, 2011). Under de senaste åren har evidensbaserad praktik även spridits till andra områden, bland annat inom utbildningsväsendet. Undersökningar gjorda i början på 2000 talet visade på att lärare inte fann forskningen inom deras yrkesprofession relevant eller användbar i deras arbete. Dessa resultat ledde till att evidensen fick större plats inom utbildningsväsendet genom en ny skollag som lyder: "Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet" (SFS 2010:800). Till skillnad från EBM så har evidensbaserad praktik i skolan blivit ett bredare begrepp där det inte enbart handlar om vetenskapen med högst reliabilitet utan här är även av vikt att kunna anpassa kunskapen och använda den i rätt sammanhang (Adolfsson, Forsberg och Sundberg, 2018). Något som även styrks av Skolverket (2019c) som en viktig aspekt för den professionella rollen och som en del av det forskningsbaserade arbetssättet.

Skolverket (2019b) skriver om evidens i samband med ett forskningsbaserat arbetssätt i skolan där vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet tillsammans utgör evidens. Här refererar de till skollagen och hur detta är något som alla verksamma inom skolväsendet ska förhålla sig till. Det ligger på den enskilde individen samt rektorer och huvudmän att ta del av den senaste forskningen som presenteras. I ett forskningsbaserat arbetssätt väger beprövad erfarenhet lika tungt som en kunskapskälla som vetenskaplig grund. Därför är det av stor vikt att inom sin professionella roll hålla sig à jour inom sitt yrke och att dela med sig av kunskapen till andra yrkesverksamma och utvecklas tillsammans. Kroksmark (2016) presenterar forskning kring hur lärare ser på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, där redovisas hur de yrkesverksamma finner det svårt att förhålla sig till begreppen. Det framkommer även att de ser på beprövad erfarenhet i princip densamma som att ha lång erfarenhet. Forskningen visade resultat på att ett flertal lärare upplevde att forskning inte var relevant för att förbättra skolans kvalitet och inte heller att de fått erfarenhet kring forskning under deras utbildning. Dessutom framkom det att begreppen vetenskaplig grund och

beprövad erfarenhet inte fått tydliga definitioner inom skolväsendet, vilket resulterade i att yrkesverksamma inom skolan har svårt att förhålla sig till dessa.

Fibæk Laursen (2018) lyfter viktiga villkor som måste tänkas över om evidensbegreppet ska användas i skolväsendet, där ett av villkoren är att använda sig av *evidensinformerad* praktik istället för *evidensbaserad* praktik. Han menar att de pedagogiska val en lärare står inför grundar sig mer på erfarenhet än vetenskaplig grund men att den vetenskapliga grunden kan påverka vilken kunskap läraren väljer att fördjupa sig inom.

Problematik finns när det kommer till skollagen och hur skolväsendet ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet fastslår Kroksmark (2014). Han påtalar att det blir svårt för förskollärare (och grundlärare med inriktning mot fritidshem) att förhålla sig till detta då förutsättningar inte givits under utbildningen. Förskollärarytbildningen skiljer sig från övriga lärarutbildningar genom att den inte bidrar med samma förhållningssätt när det kommer till vetenskap eller forskarkompetens. Vidare nämns att förskollärare inte finner den forskning som görs när det kommer till förskolan som relevant för deras yrkesutövning vilket bidrar till att erfarenheter blir det som dominerar och menar att förskollärarna själva behöver börja forska för att kunna förhålla sig till skollagen (Hagelin och Johannesson, 2014). Olsson (2018) tar det ett steg längre och kritiserar hela lärarutbildningen där efterfrågan på ett tydligt samband mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet saknas. Han menar att dessa begrepp är detsamma som teori och praktik, vilket trots att verksamhetsförlagd utbildning infördes i lärarutbildningen 2001 fortfarande problematiseras och behöver förbättras.

4.1.1 Evidens i skolan i relation till barn som far illa

Milerad och Lindgren (2017) problematiserar skolans möjligheter att ta del av och omsätta den senaste och den mest pålitliga forskningen inom det breda området barn och ungdomar. Det omfattar allt inom hälsa, utveckling, lärande och mycket mer, men även att skolans personal har svårt att orientera sig i forskning och omsätta detta till praktik. Genom att sammanställa den senaste forskningen inom de olika områdena inom elevhälsa hoppas Milerad och Lindgren (2017) kunna bidra med att förenkla det för all personal inom skolväsendet, något som är av vikt för att få ett så framgångsrikt arbete inom elevhälsa som möjligt. En aspekt för att uppnå detta är att arbeta tvärprofessionellt. I boken presenteras ett kapitel där de sammanställt forskningen i relation till barn som far illa. Här lyfter de genomgående flertalet lagar som pratar om barns rättigheter och anmälningsplikten och vikten av att skolans personal förhåller sig till dessa. Att fånga upp barn i ett tidigt skede påverkar barnets förutsättningar för en god skolgång, ett barn som har det svårt riskerar att halka efter i det sociala när det kommer till aktiviteter, kamratskap och den egna identiteten (D-Wester, 2017).

4.2 Vetenskaplig grund

Thurén (2019) beskriver vetenskap som något som ständigt utvecklas och att man alltid är ute efter den pålitligaste fakten man kan hitta inom ett ämne. Vetenskapen kan aldrig vara hundra procentig men är grundad i flera steg som säkerställer den till så hög grad som möjligt. Här belyses tre stycken kriterier för att vetenskapen ska ha så hög trovärdighet som möjligt, expertis, granskning (peer review) och öppenhet. Skolverkets definition av vetenskaplig grund är något som sammanställs utifrån forskning och användas i praktiken (Skolverket, 2019c).

Enligt Göteborgs universitets utbildningsplan för förskolläraryrket står det att studenterna ska förberedas inför sin kommande professionella roll genom att bilda ett vetenskapligt förhållningssätt hos studenterna, så förutsättningar ges för att kunna förhålla sig till styrdokument i kommande yrkesutövning (Göteborgs universitet, 2019).

4.3 Beprövad erfarenhet

Beprövad erfarenhet är ett komplext begrepp som har flera olika betydelser (Olsson, 2018). Här presenterar vi olika sätt att se på begreppet. Hultman (2018) definierar beprövad erfarenhet som att det är något lärarna själva konstruerar genom sina och andras erfarenheter och där de upplever att kunskapen om erfarenheten har en tillförlitlig bas. Hultman (2018) ställer sig dock frågande till hur mycket forskning som ligger bakom lärares erfarenheter och i vilken utsträckning måste den beprövade erfarenheten vara bevisad, experimenterad eller dokumenterad, och hur länge? Författaren tar upp problematiken om att det kan bli svårt att förena vetenskapliga begrepp i den egna praktiken där lärare har erfarenhetsbaserad kunskap. Vidare är det ett flertal forskare som belyser samma dilemma och beskriver behovet av att skapa system/modeller för att kunna dokumentera, utveckla och sammanställa beprövad erfarenhet, som bör finnas tillgänglig för alla yrkesverksamma. Detta för att beprövad erfarenhet inte kan säkerställas med sin ursprungskälla (Ryve, Hemmi och Kornhall, 2016; Olsson, 2018). Kroksmark (2014) hör också till de forskare som tycker att begreppen väger lika tungt. Enligt honom är det *bara* beprövad erfarenhet om något är systematiskt dokumenterat och kan visa resultat på något, vare sig det visat sig gå bra eller dåligt.

Vidare beskrivs beprövad erfarenhet i Skolverket (2019c) likt något som väger lika tungt som den vetenskapliga grunden och för att det ska ses som beprövad erfarenhet behöver flera kriterier uppnås. Det börjar med en erfarenhet av den enskilde individen som vidare delas och prövas av kollegor. Vidare dokumenteras detta och prövas av flera grupper som sammanställer och systematiserar för att kunna bidra som beprövad erfarenhet.

4.4 Operationalisering

Som tidigare nämnts kommer denna uppsats utgå från begreppen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Det finns olika sätt att angripa begreppen och här blev valet att sätta dessa i tre kategorier som det sedan kommer analyseras utifrån. Den första kategorin sätter vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet inom (1) **forskningsfältet**, där evidensen har den starkaste kärnan. Fortbildning eller genom att förskolläraren håller sig ajour kommer även ses som en del i definitionen. Den vetenskapliga grunden kommer analyseras utifrån Thuréns (2019) definition av begreppet som beskrivits ovan. Beprövad erfarenhet är ett mer komplext begrepp; här kommer uppsatsen utgå från att beprövad erfarenhet ska vara dokumenterad och delad med flera individer och samma procedur ska ha gjorts ett flertal gånger (Skolverket, 2019c). Valet av dessa definitioner är att tydliggöra forskningens betydelse och evidensen som kärna inom denna kategori. Här måste alltså den vetenskapliga grunden ha genomgått tre kriterier för att kvalitetssäkras och den beprövade erfarenheten behöver en stark validitet.

Den andra kategorin sätter vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i hur den (2) **tillämpas i verkligheten**. Här kommer den vetenskapliga grunden definieras som den förberedelse förskolläraryrket utbildningen givit inför den kommande professionella rollen. Medvetenhet finns om att respondenterna avslutat sin utbildning vid olika årgångar, vilket gör att evidensen som var relevant vid examensdatum kan skilja sig från vad som är aktuellt idag. Vidare har begreppet beprövad erfarenhet olika innebörder för vardera individ, vilket kan innebära att man förlitar sig på sina egna, chefs eller kollegors erfarenheter. Till skillnad

från beprövad erfarenhet inom den första kategorin blir här den beprövade erfarenheten något man kan ställa sig frågande till hur mycket forskning som ligger bakom och hur man kan säkerställa ursprungskällan (Hultman, 2018; Ryve, Hemmi & Kornhall, 2016; Olsson, 2018).

I kategori tre kommer det analyseras och tittas på om förskolläraren använder sig av vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i samspel med varandra som tillsammans utgör en (3) **evidensbaserad praktik**, vilket är det teoretiska ramverket för denna studie. Resultat i uppsatsen kommer under denna kategori presentera både när evidensbaserad praktik används men även när detta inte sker. Detta innebär när förskolläraren i sina val inte använder sig utav dessa i ett samspel, utan kan vara antingen på vetenskaplig grund, beprövad erfarenhet eller andra faktorer.

Resultatredovisningens uppbyggnad kommer presenteras med tre huvudkategorier som nämnts ovan och utifrån syftet i uppsatsen kommer det centrala begreppen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet utgöra underkategorier inom dessa:

- **Forskningsfältet**

Evidens har den starkaste kärna, här räknas även fortbildning och àjour in.

- **Vetenskaplig grund**; Expertis, granskning (peer review) och öppenhet
- **Beprövad erfarenhet**; Dokumenterad, delad med flera individer och upprepat ett flertal gånger.

- **Tillämpas i verkligheten**

Här omvandlas vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i praktiken.

- **Vetenskaplig grund**; Lärarytbildningen
- **Beprövad erfarenhet**; Sina egna, chefens och kollegors erfarenheter.

- **Evidensbaserad praktik**

Kombination av vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet utgör evidensbaserad praktik vilket kommer presenteras. Vidare kommer det presenteras erfarenheter där evidensbaserad praktik kan argumenteras för att det inte används. Vetenskaplig grund innefattar, forskning, fortbildning, àjour och lärarytbildningen. Kunskapen består av den senaste och mest tillförlitliga forskningen. Beprövad erfarenhet kommer analyseras utifrån när respondenterna talar om sin erfarenhet kring begreppet och kommer ställs i relation mot forskningsfältets definition.

Begreppen vetenskaplig grund, beprövad erfarenhet och evidensbaserad praktik kommer sedan utgöra en mall för resultatdiskussionen, som kommer avslutas med forskningsbidrag och sammanställning av uppsatsens resultat.

4.5 Definitioner av begrepp

Barn som far illa

När begreppet barn som far illa nämns används socialstyrelsens benämning där det innefattar *“Det kan till exempel avse barn och ungdomar som i hemmet utsätts för fysiskt eller psykiskt våld, sexuella övergrepp, kränkningar, fysisk eller psykisk försummelse eller som har allvarliga relationsproblem i förhållande till sin familj”* (Socialstyrelsen, 2014. S. 9).

Orosanmälan

Förskollärare är skyldiga att anmäla till socialstyrelsen om en misstänker att ett barn far illa. En orosanmälan ska göras om en hör eller ser något som tyder på att barnet far illa, utan att vara helt säker. Det är socialtjänstens uppdrag att utreda situationen och vilka insatser som kan behövas (14 kap. 1 c § SoL).

5 Metod

I detta kapitel presenteras och motiveras uppsatsens metodval, vilket är en kvalitativ intervjustudie med halvstrukturerade intervjuer. Fenomenologisk metod presenteras och motiveras som analysmetod. Urvalet redovisas liksom genomförandet och tillförlitligheten, för att sedan ta upp de etiska överväganden som gjorts.

5.1 Metodval

Valet föll på att göra en kvalitativ ansats, där halvstrukturerade intervjuer med förskollärare kom att bli utgångspunkten (Eriksson Barajas, Forsberg & Wengström, 2013). Då uppsatsens syfte är att ta del av vad förskollärare baserar sina val vid förlopp kring barn som far illa är följdfrågor utifrån de svaren respondenterna säger relevanta. I denna uppsats benämns de intervjuade som respondenter eftersom förskollärarens erfarenheter och tolkningar undersökts (Ekengren & Hinnfors, 2014). Intervjufrågor utifrån en halvstrukturerad intervjuguide där förskolläraren kan ge ett så utförligt svar som möjligt är då en förutsättning för uppsatsen. I intervjuguiden finns ett antal frågor som ställts till alla de sex respondenterna. Det är samma frågor till alla med ett undantag för att den/de som inte haft oro för ett barn. I fall en respondent svarar att hon inte känt oro frågades inte efter något förlopp kring det. Två av frågorna ändrades också från att istället för att fråga om hur de gått tillväga, till att fråga om hur de skulle gå tillväga vid en eventuell oro. Alla grundfrågor finns att se i bilaga B. Anledningen till att respondenter som inte haft oro inkluderades, även om frågeställningen handlar om just vad förskollärare baserar sina val vid oro på, beror på att det är intressant att kunna se ifall dessa fått med sig kunskap om detta i sin utbildning då det i lärarlegitimationen ingår att undervisningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Eftersom detta ämne är känsligt ämne kan en brist för vår del vara ifall den intervjuade inte är helt bekväm, och då svara på frågorna som de tror är de "rätta" svaren (Eriksson-Zetterquist & Ahrne, 2015). För att intervjuerna ska vara så objektiva och respondenterna känna sig så bekväma som möjligt har en neutral plats där det är minimal risk för att bli störd valts. Som intervjuare är det viktigt att uppmuntra respondenterna om att dela deras erfarenheter genom ett uppmuntrande kroppsspråk och följdfrågor, samtidigt som våra egna erfarenheter och värderingar inte får lysa igenom (Eriksson Barajas, Forsberg & Wengström, 2013).

Ifall frågeställningen omformuleras skulle förskolechefer och barnskötare kunna intervjuas också men det specifika i denna uppsats är att ta reda på vad *förskollärare* baserar sina val i och därför är endast den yrkesprofessionen med som respondenter. Ett frågeformulär hade också kunnat skickas ut men istället valdes intervjuer då ämnet inte passar för det ändamålet eftersom följdfrågor gör det möjligt att ta reda på varje enskild förskollärares perspektiv. Med öppna frågor ges förskolläraren en chans att besvara frågorna med egna ord och som Hjalmarsson (2014) menar ger utrymme för oss att utvidga frågorna om svaren och/eller reaktionerna inte är det som förutsätts innan.

5.2 Analysmetod

Under analysens gång läste alla uppsatsskrivare igenom intervjuerna flera gånger och markerade i texten där det fanns material som kunde kopplas till de tre olika kategorierna. Då intervjufrågorna medvetet inte gjorde anspråk på att få definitiva svar om respondenterna

handlat utefter vetenskaplig grund och/eller beprövad erfarenhet har tolkningar gjorts utifrån respondenternas svar. Som analysverktyg används genomgående fenomenologisk metod i uppsatsen. Marton och Booth (2000) menar att centralt för fenomenologisk metod är att nå kärnan i det som analyseras genom att ha en förståelse och tolka olika personer utifrån att alla har olika erfarenheter, och därför kunna tydliggöra vad som framträder och varför. Att använda fenomenologisk metod passar bra med den valda teori då tidigare erfarenheter har en avgörande del i analysen. Vidare är det viktigt att som uppsatsskrivare alltid ha med sig att ens egna bakgrund och erfarenheter kommer att sätta en prägel på det som analyseras, även om det ska strävas efter att det som ska analyseras är så objektivt som möjligt (Eriksson Barajas, Forsberg & Wengström. 2013). Eftersom uppsatsen kommer fokusera på om förskollärare baserar sina val vid oro för barn som far illa genom vetenskaplig grund och/eller beprövad erfarenhet används fenomenologisk metod då varje unik situation kan analyseras utifrån varje förskollärares erfarenheter. Resultatredovisningen i uppsatsen kommer inte behandla den teoretiska betydelsen av begreppen beprövad erfarenhet, vetenskaplig grund och evidensbaserad praktik. Därför har intervjufrågorna berört förskollärarens erfarenheter kring de relevanta begreppen och inte det teoretiska ramverket för begreppen. Medvetenhet finns om att detta lett till att det i vissa delar i resultatredovisningen blivit svårt att analysera den insamlade datan och placera i "rätt" kategori då en enbart gör tolkningar av förskollärarnas erfarenheter.

5.3 Urval

Urvalet till personer som intervjuats har begränsats till förskollärare då erfarenheter från pedagoger där en längre universitetsexamen eller högskoleexamen finns är relevant, då dessa är legitimerade och har en skyldighet att basera sina val på en vetenskaplig grund och/eller beprövad erfarenhet.

Det har genomförts intervjuer med sex stycken förskollärare för att få en bred insamlad data där tillräckligt med material till analysen använts. Innan alla intervjuer var genomförda fanns en medvetenhet om att i förväg inte begränsas till ett specifikt antal respondenter. Detta för att som Eriksson-Zetterquist och Ahrne (2015) argumenterar för, vara flexibla och efterhand se om det eventuellt behövs fler intervjuer eller om det tidigt visar sig att det finns ett tydligt mönster i respondenternas svar. Här kan en då avgöra om det räcker med intervjuer för att svaren resulterar i detsamma, vilket Ekengren och Hinnfors (2014) menar är teoretisk mättnad. En annan aspekt där medvetenhet funnits kring och som kan påverka uppsatsen är hur ett mindre antal personer som intervjuas kan komma att generaliseras i form av att de förskollärare som används i denna studie kan spela roll ifall de exempelvis arbetar i olika stadsdelar, hur många år de varit verksamma eller vilken högskola/universitet de tagit sin examen vid.

Utifrån tidsbegränsningen till uppsatsen har dock inte möjligheten att intervju flera förskollärare funnits. Möjligtvis skulle utfallet på uppsatsen se annorlunda ut ifall mera tid och möjlighet att ta in de olika aspekterna som nämndes ovan funnits. De sex respondenter som intervjuats är genom olika privata relationer kända för oss uppsatsskrivare sedan tidigare. Respondenterna som deltagit i uppsatsen arbetar i eller kring en stor stad i västra Sverige. De tillhör fem olika enheter, har examen från tre olika universitet och högskolor i Sverige och har olika lång erfarenhet i yrket. Den respondent med minst verksamma tid som förskollärare är 11 mån och den respondent som varit verksam längst har jobbat i 29 år.

5.4 Genomförande

Alla respondenter intervjuades separat. Vid varje intervju valdes plats efter antingen respondentens önskemål eller förslag från oss som intervjuade. En intervju genomfördes på telefon eftersom det uppstod tidsbrist. Vid den första intervjun var alla tre uppsatsskrivare med, men i samråd bestämdes att fortsättningsvis bara vara en eller två stycken som intervjuade eftersom det kan upplevas som överväldigande att ha många intervjuare, för att göra respondenten så bekväm som möjligt. Då respondenterna var kända för oss sedan tidigare diskuterades om den som kände respondenten skulle vara frånvarande från intervjun för att inte påverka något då detta är ett känsligt ämne. Vid övervägande bestämdes att det skulle gå bra då det fanns en intervjuguide att följa. Se bilaga B. Innan varje intervju startade gick den som intervjuade igenom fem punkter för att säkerställa att respondenterna visste vad de godkände. Vid den första punkten frågades ifall de fått det brev som tidigare skickats där information delgivits angående hur intervjun kommer ske, vad är intervjuens syfte och etiska principer. Se bilaga A. Den andra handlade om tidsaspekten där det garanterades att intervjun inte skulle ta mera än 45 min. Sedan berättades om vilka roller vi hade, att det var en som höll i intervjun och om fler än en var med satt den andra bredvid för att kunna lägga till någon fråga som var relevant. Där berättades även om syftet för uppsatsen, vilket de även fått veta innan. Slutligen frågades ifall de godkände ljudupptagning vid intervjuerna, vilket de alla gjorde. Efter intervjuerna transkriberades dessa ordagrant, även ord som "ah" och "hm" finns med som att vid pauser är det markerat med punkter. Vid ord som är betonade är dessa markerade med fet stil. Detta för att sätta in läsaren så bra som möjligt i sammanhanget. Där citaten varit långa och det mest relevanta sparats och kortats ner är det markerat med "[...]".

5.5 Reliabilitet, validitet och generalisering

I frågan om reliabilitet, det vill säga hur pålitlig uppsatsen anses vara kan en ställa sig kritisk till att det kan vara svårt att få samma resultat vid två olika mättillfällen. För att få en stark reliabilitet i uppsatsen behöver valen av frågor vara noga övervägda då exempelvis ledande frågor eller om det eventuellt missas viktiga aspekter vara avgörande för att få så relevanta svar som möjligt (Eriksson, Barajas, Forsberg & Wengström, 2013). Vidare kommer resultatredovisningen utföras med största noggrannhet, något som Ekengren och Hinnfors (2014) menar är av stor vikt för att få hög reliabilitet. Under analysarbetet arbetades varje transkribering med under ett flertal tillfällen för att viktiga faktorer inte ska utelämnas.

Validitet avser hur giltigheten kan styrkas genom att de tänkta teorier och begrepp som genomgående används och argumenteras för i uppsatsen (Ekengren och Hinnfors, 2014). Den evidensbaserade praktiken inom skolväsendet används som ett teoretiskt ramverk och de tillhörande centrala begreppen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet har definierats då dessa är relevanta för att kunna besvara uppsatsen syfte på bästa tänkbara sätt.

Generaliserbarhet kan påverka reliabiliteten av en kvalitativ uppsats då slutsatsen i dessa studier kan komma fram till andra resultat beroende på olika faktorer. Ett exempel på en faktor som kan påverka är som tidigare nämnt under urval för uppsatsen den geografiska platsen. För att stärka generaliserbarheten i denna uppsats har det tittats på tidigare studier, dessa presenteras under tidigare forskning. Där syftena och resultaten varit inom samma kategori som denna uppsats, har dessa således kommit fram till liknande resultat även om de haft olika infallsvinklar kring ämnet. Vid en kvalitativ uppsats bör en hålla sig självkritisk vid frågor som berör generaliserbarheten vilket kommer ske löpande i uppsatsen (Svensson & Ahrne, 2015).

5.6 Etik

Utifrån Löfdahl (2014) har ett etiskt förhållningssätt intagits vid genomförandet av intervjuerna där respondenterna har försäkrats anonymitet, att de när som helst kan välja att avbryta sin medverkan och att all ljudupptagning raderas efter transkriberingen. Inför intervjuerna har respondenterna fått ta del av denna information skriftligen där det även framgått att uppsatsen utgått från vetenskapsrådets forskningsetiska principer (Vetenskapsrådet, 2017) där ovanstående information framgått. Se bilaga A. I resultatredovisningen har valet gjorts att det inte ska framgå vem som har vilka yrkesverksamma år, motivering till detta är för att ytterligare försäkra respondenternas anonymitet. När de blir relevant för resultatredovisningen skrivs de yrkesverksamma åren ut i mer generella termer och motiveras till uppsatsens syfte. Då alla respondenter i uppsatsen är kvinnor benämns dessa med det fingerade namnet eller hon, medan vårdnadshavare och barn som respondenterna pratar om benämns med ordet hen, detta för att anonymisera så mycket det går utan att plocka bort något i citaten.

6 Resultatredovisning

I resultatredovisningen kommer den insamlade datan presenteras i tre huvudkategorier som tidigare nämnts, (1) Forskningsfält, (2) Tillämpas i verkligheten och (3) Evidensbaserad praktik. De två centrala begreppen vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är genomsyrar i alla tre kategorier. Den insamlade datan analyseras genom fenomenologiskt verktyg där tolkningar av respondenternas erfarenheter sker.

6.1 Forskningsfältet

I forskningsfältet har som innan nämnts evidensen en stark grund. Det kommer även presenteras erfarenheter som berör fortbildning och att hålla sig à jour. Här redovisas resultat som befunnits relevant till detta.

6.1.1 Vetenskaplig grund

Det finns en medvetenhet kring att intervjufrågorna inte ledde till att grundligt och tydligt fastställa om respondenterna svar kan tolkas som vetenskaplig grund. Dessvärre har det inte varit möjligt att påvisa om all den kunskap de talar om har gått igenom de krav som vetenskaplig grund byggs på, det vill säga granskning, expertis och öppenhet (Thurén, 2019). Det som framkommer och analyseras som vetenskaplig grund är när respondenterna talar om fortbildning, lyfter kunskap som kommit ur det sammanhanget och när vetenskaplig grund kan tolkas i samband med beslut rörande barn som far illa. Samtidigt presenteras osäkerhet kring vetenskaplig grund inom detta ämne.

I beslut kring barn som far illa berättar Erica om hur hon rådfrågar expertis inom ämnet för att bästa beslut ska kunna tas. Genom att rådfråga någon som hon tolkar innehar den senaste och mest relevanta faktan inom ämnet dras tolkningar att Ericas beslut vilar på en vetenskaplig grund.

Erica: Och då hade jag ett gammalt fall med mig att... för när jag ringde och rådfrågade socialtjänsten så sa den tjejen där att, är det någonting när man känner det där så ska man ta in föräldrarna i oron, att "hen sa så här förut"...

Ytterligare en gång under samtalet berättar Erica om att hon ringt och rådfrågat socialen i ett annat fall och fick ett svar om att anmälan skulle göras omgående. I båda fallen följdes socialtjänstens råd och en förklaring till detta kan vara att man förlitar sig på den som anses ha störst expertis inom ämnet, samtidigt som det kan påvisa en osäkerhet till sin egen förmåga att bedöma barnets tillstånd.

I frågan kring om möjligheter ges att upprätthålla sig à jour inom ämnet, svarade till stor del av respondenterna att de upplevde att de fick den möjligheten. Paula och Olivia ger exempel på detta:

Paula: Vi har faktiskt ändå fått lite utbildning genom jobbet det sista, vi har pratat om, eh haft kvällsföreläsningar och så här. [...] Jatt behöver inte va fysiskt utan det kan ju även vara psykiskt... våld...

Olivia: ...Vi var på ett seminarium med olika böcker, som hade kommit som var nyskrivna, och dom böckerna lyfte... barn som hade varit utsatta för våld, och då berättade de att de hade erfarenhet av att de familjerna man minst tror att de händer... där händer det.

Här kan man se att Olivia och Paula talar om vid det tillfället, den senaste forskningen som fanns inom ämnet för sin professionella roll. Att hålla sig à jour inom det relevanta ämnet för ens yrkesroll är av stor vikt inom evidensen (Bohlin och Sager, 2011). Värt att poängtera är att forskningen kan ha uppdaterats och det är svårt att fastställa om detta kan analyseras som vetenskap med högst evidens. Nedan talar Lotta om sina möjligheter att hålla sig à jour och att hon tycker att detta är ett ämne som är viktigt.

Lotta: Jag har ganska stora möjligheter. Jag tycker också att det ligger ett eget ansvar i det. Eh, som förskollärare, jag tycker att det är en sån stor del av vår vardag att se till omsorgen om barnen och att dom mår bra.

Ett flertal av respondenterna reflekterade kring begreppet barn som far illa, betydelsen av det och vart gränserna går. Osäkerhet i samband med barn som far illa ses i deras resonemang:

Erica: Det är klart du ska anmäla om det sker vissa saker... men... ja vad är fara illa egentligen om man börjar...

*Alice: Det behöver ju inte vara ett barn som far illa... utan det kanske bara är vad man tycker typ... ah, jag vet inte... att man får göra skillnad på ett barn som far illa och vad jag **tycker** som person liksom, i hur man ska ta hand om barn.*

*Mia: Första gången vi var oroliga då var vi mera **osäker**. Då tänkte man, näe det här är nog inte så mycket, det är klart att vårdnadshavaren kan var hårdhänt. Asså man var lite mera osäker och rädd för att göra en anmälan... men jag tror också att det gör att ha med sig hela arbetslaget och chefen, att det kändes en trygghet... om man hade fått läsa på och lära sig mera om det här med orosanmälan.*

Under intervjuerna var det flertalet gånger som den egna magkänslan kom på tal. Här kan man tolka det som att respondenterna baserade sina val utifrån den och inte vetenskaplig grund. På frågan om varför dom tog oron som ett tecken till oro svarade Paula:

Paula: ..nämen det är väl mer att man börjar se att det här känns inte bra, det liksom lite magkänsla. Det kan vara lite olika.

Då intervjufrågorna inte medvetet ledde till om man utgick från vetenskaplig grund eller ej kan en dock inte veta om Paulas magkänsla grundade sig på forskning eller om hon utgick från sina egna erfarenheter.

Tolkningar kan dras att avsaknad av vetenskaplig grund för betydelse av begreppet barn som far illa framträder. Thuréns (2019) beskrivning av vetenskaplig grund innebär att man förhåller sig till den mest tillförlitliga forskningen inom det aktuella ämnet. Respondenterna talar om att det är svårt att avgöra vad som innebär att ett barn far illa och reflekterar kring huruvida det är deras egna erfarenheter som sätter gränsen för om ett barn far illa eller ej. Ingen talar om själva definitionen, alltså den vetenskapliga grunden till vad som definierar ett barn som far illa utan när det kommer till avgörandet i beslutet om ett barn far illa är det erfarenheterna som dominerar.

6.1.2 Beprövad erfarenhet

När man kommer till den beprövade erfarenhet inom forskningsfältet ska den enligt Skolverket (2019c) vara dokumenterad och spridd ett flertal gånger för att ingå i denna kategori. I analysen framgår att respondenterna har olika erfarenheter och tolkningar om begreppet, endast en tolkar begreppet beprövad erfarenhet efter Skolverkets (2019c) definition.

Erica: Man har, vad heter det... forskning som stödjer det man provar, man... man har... liksom en vetenskaplig grund att stå på samtidigt som man har... en erfarenhet som gör att det blir beprövat. Och jag tänker också att det är något som hela yrkeskåren sprider till varandra, någonting som vi gör, vi har forskning, vi gör det, vi sprider det till varandra, vi har en plattform att stå på.

Som nämnts ovan har Skolverkets (2019c) kriterier för att något ska ses som beprövad erfarenhet. Hultman (2018) problematiserar hur man ska kunna fastställa hur mycket forskning som är bakomliggande och vart gränsen går för hur länge erfarenheten ska vara experimenterad, dokumenterad och bevisad för att räknas som beprövad. Nedan visas på två tillfällen där Olivia problematiserar och efterfrågar ett forum för detta:

Olivia: .Att ifrågasätta sin beprövade erfarenhet tror jag är jätteviktigt. [...] Så att det är viktigt att de finns ett forum, eller så där, att pedagoger kan dela med sig, så hamnar man på en arbetsplats det är kanske ett stort glapp, att det är bra att det finns ett forum runtomkring, eller... nåt team, som samlar de här frågorna som du ställer, de här stora frågorna, så att det inte blir... skillnader...

För att skapa möjligheter till att kunna fastställa ursprungskällan inom beprövad erfarenhet efterfrågar flera forskare, precis likt det Olivia gör ovan, något typ av system där yrkesverksamma har möjligheten att ta del av beprövad erfarenhet. Som tidigare nämnt är begreppet komplext och det har varit svårt att hitta och fastställa data inom beprövad erfarenhet inom forskningsfältets definition hos våra respondenter (Ryve, Hemmi och Kornhall, 2016; Olsson, 2018).

6.2 Tillämpas i verkligheten

Nedan presenteras resultat utifrån utbildningar, det som förskolläraren fått med sig in i sin profession från lärarutbildningen. Här räknas även kunskap om olika lagar såsom anmälningsplikten in.

6.2.1 Vetenskaplig grund

På frågan vad respondenterna fick med sig från sin utbildning in i sin professionella roll när det kommer till barn som far illa, var svaren spretande. Förklaringar till detta kan å ena sidan grunda sig i att respondenterna har examen från tre olika universitet/högskolor; å andra sidan skiljer examensåren sig från 1-29 år. Mia som är en av de som arbetat längst i yrket upplever att utbildningen gav henne mycket kring barn som far illa och talar om att det var allt från barns förändrade beteenden till hur man ska gå tillväga när ett barn far illa.

Mia: Vi läste faktiskt mycket om det på den tiden, jag vet inte om man gör det nu men, vi hade just mycket om sånt. Jo, jag minns, vi hade fler böcker om sånt, om barn som, varningssignaler... Sen har vi gått fortbildning naturligtvis under alla år.

Precis som Mia berättar ovan, uppger även Paula och Erica att det genom utbildningen fått till sig hur det ska agera när det ser att ett barn som far illa och de är skyldiga att anmäla.

Paula: Man vet ju att vi har ju anmälningsplikt.

Erica: ...Vi fick ju väldigt teoretiskt och tekniska, så här är det, så här ska man göra, så här ska man gå tillväga, [...] sen kommer det ju verkliga livet... i alltihopa, och alla de som man förstår att man missar [...] jag visste ju när jag slutade och gick ut i arbetslivet att om ett barn, om jag ser ett barn far illa, eller märker det eller upplever det så ska jag anmäla. Det visste jag ju när jag började, men vad det mer konkret betydde i verkligheten det visste man ju kanske inte riktigt, [...] det måste man ju jobba ett tag och få erfarenhet, så...

För att något ska utgöra vetenskaplig grund enligt Skolverket (2019c) ska forskning omsättas i praktiken, detta kan ställas i relation till Ericas upplevelse ovan. Erica berättar om sina erfarenheter från universitetet och nämner att det dock är problematiskt att förena det man får med sig i utbildningen med det som sen sker i verkligheten. Å ena sidan kan en se det som att Erica fått forskning från sin utbildning men upplever att omvandla denna i praktiken kan vara en utmaning, vilket ställs emot Skolverkets definition av vetenskaplig grund. Å andra sidan upplever Paula, Mia och Erica att det fått förutsättningar att förhålla sig till styrdokumentet, såsom anmälningsplikten. Olivia reflekterar även kring att det kan vara problematiskt att omsätta forskningen i praktiken:

Olivia: Det går inte att ersätta praktiska år med en bok, alltså levandegöra vad som händer...

Stiftelsen Allmänna Barnhuset (2019) förespråkar att det bör vara obligatorisk undervisning för alla inom utbildningsväsendet när det kommer till barn som far illa. Genom utbildning skapas större förutsättningar att fånga upp och förebygga utsatthet hos barn. Ställer vi Stiftelsen Allmänna Barnhusets rekommendationer och anvisningar om att utbildning hade lett till skillnad gentemot det som framkommit av respondenternas upplevelse av vad utbildningen gett dem, kan en tolka det som att utbildningen inte gett respondenterna tillräckligt med vetenskaplig grund när det kommer till barn som far illa. Olivia började som fritidspedagog och nämner att kursen om föräldrasamtal och där ett så kallat "case" var valbar.

Olivia: ...Jag läste fritidspedagogutbildningen först, vi hade en valbar kurs där vi hade föräldrasamtal, vi hade också i utbildningen "case" hette de, där vi fick sitta i våra basgrupper och kunde vara "case", alltså olika fall som var beskrivna om ett barn...

I Alices universitetsutbildning ingick ett seminarium där det framgick att det är socialtjänstens roll att avgöra ifall ett barn far illa, att det inte är något som ingår i förskollärarens profession.

*Alice: Ja, som man liksom, som man iscensatte..olika..olika typer av dilemman..eh där det gjordes väldigt...eller det påpekades gång på gång, på gång vad min roll i det här är. Och det är ju inte att gå socialtjänstens ärenden. Utan..socialtjänsten, det är de som kan avgöra om ett barn far illa. Så att man liksom..att det är viktigt att man håller sig till sin kompetens, skulle jag nog säga. Det här är vad **jag** kan [...] om jag tror att nån skulle*

*fara illa eller så här, så är det inte upp till mig att spekulera i det då utan då får någon som har studerat **det** ta itu med det...*

Fastän Alice fått kunskap i sin utbildning om att det inte är hon som ska avgöra om ett barn far illa framkommer det senare i intervjun att hon känner en viss osäkerhet kring när hon ska göra en orosanmälan. Alice påtalar även att det hade varit skönt att ha någon som man kunde ringa och rådfråga när man känner en osäkerhet kring detta.

Alice: Att man kanske skulle... ha en, liksom en dialog med någon... kunnig... alltså något form av stödsamtal innan man bestämmer sig. För om det är något att vara oroligt över...

Genomgående i samtliga intervjuer visar respondenter på kunskap från utbildningen när det kommer till barn som far illa. Däremot problematiseras detta när kunskapen ska omsättas i praktiken, vilket även kan stärkas i det Kroksmark (2014) redogör för. Han ställer sig kritisk till lärarutbildningen och hur brister i att skapa möjligheter för studenterna att få erfarenheter kring att kombinera teori och praktik. Frågan kan ställas om det då saknas en bättre koppling mellan forskning och praktik för att skapa så god vetenskaplig grund hos förskollärare när det kommer till beslut som ska tas när barn far illa.

6.2.2 Beprövad erfarenhet

Inom denna kategori framgår det hur begreppet beprövad erfarenhet kan komma att ta sig uttryck i verksamheten. Som tidigare nämnts är det svårt att ta fasta på hur stor omfattning av forskning som ligger bakom och vem som är ursprungskällan, samt om det förts någon dokumentation under tiden den prövats (Hultman, 2018; Ryve, Hemmi & Kornhall, 2016; Olsson, 2018). Under alla intervjuer blev det tydligt att samtliga respondenter tog hjälp av kollegor och rektorer vilket i dessa fall kan räknas som beprövad erfarenhet i verkligheten, då respondenterna vänder sig till kollegor som kanske har mer erfarenhet inom ämnet.

Olivia: ...och då sätter vi oss ner... jag lyfter mina tankar till mina kollegor, den pedagogiska ledare, rektorn, där man kan, "så här har ett barn uttryckt sig", man samlar ihop även om man har haft barnet på yngrebarn, vi sätter ihop oss, så här känner jag, eller det här har jag hört, vad tänker ni, har ni hört något under den här tiden?

Mia: ...ja, men vi började ju känna oro tillsammans, vi satt mycket och pratade om det, vi kontaktade vår chef ganska snart för det här berörde hela huset...

Liknande utsagor delades av alla respondenter och här kan en argumentera för att personerna vänder sig till den med högst befattning eller mer erfarna kollegor. En förklaring till detta kan vara att man har ett evidensinformerat synsätt där erfarenhet väger tyngre än vetenskaplig grund (Fibæk Laursen, 2018).

För att visualisera att begreppet beprövad erfarenhet är komplext redovisas här flera tolkningar av begreppet, vilket åter stärker problematiken att det har varit svårt att fastställa exakt när beprövad erfarenhet används.

Paula: Men det är ju att man ska ha varit med om det och, eh för att det ska va beprövat liksom att man har varit med om det rent konkret, så tänker jag runt det.

Alice: Ja, när någon... när något är gjort och utvärderat och analyserat och reflekterat kring..

*Mia: Jo men det är väl klart att erfarenhet ger... Ju mer erfarenhet man har desto mer kanske man tidigare upptäcker saker för man vet oh, det här var **precis** som det här barnet gjorde och vi gjorde så här och det hjälpte.*

Utifrån Skolverkets (2019c) begrepp beprövad erfarenhet redovisas att dokumentation är en del av detta. Utifrån det ställdes frågan om dokumentation sker under eller efter förloppet kring barn som far illa. Flertalet förskollärare svarade att dokumentation sker, men inte kring förloppet utan bara kring själva oron man sett. Paula och Erica talar om det:

Paula: Det försöker vi verkligen hålla om det är så att man börjar se så, så är det ju liksom det här måste vi skriva ner för man måste ha på (klappar med händerna) fötterna. Så att man verkligen kan säga... och... bygga på...

Erica: Eh... man kan föra en liten diskret hemlig loggbok, typ. Under tiden som man tycker, om man hör någon uttrycka sig lite konstigt, så funderar man kring det.

Erica och Paula visar på att de för dokumentation kring den oro som uppstår. Utifrån det kan en fråga sig om detta kan ses som beprövad erfarenhet? Att dokumentation sker är en del av att något ska ses som beprövad erfarenhet men ingen av respondenterna talar om att det finns en vetenskaplig grund till det som dokumenteras. Vidare talar båda om att den dokumentation som sker kring barn som far illa antingen raderas eller inte är relevant efter ett tag, frågan blir här om den dokumentationen som tas bort kan bidra till att förskollärarens erfarenhet blir beprövad erfarenhet när det kommer till oro kring barn som far illa (Skolverket, 2019c). Dock fanns det respondenter som sparade på dokumentationen oavsett om denna handlade om oron eller det egna agerandet. Som följd av detta kan en argumentera för att detta skulle kunna ses som beprövad erfarenhet.

Olivia: Jag har genom alla år, oavsett om det blir... jag har alltid skrivit ner, alla, allt som alltid skrivit ner [...], men det ska finnas där, för det kan vara början, det kan vara i slutet på nåt, men om någon vill återkoppla efter två år, om man jobbar på yngre barn eller man ringer från förskoleklass eller nåt, [...] ...då står det också, vad hände? Så allt som dokumenteras, eller som skrivs ner, de får också "va hände med den" va hände med den textraden då... de får också texten förklara då... och det kan också vara någonting som får sin förklaring, eller får ett fortsatt arbete eller så.

Slutligen har det kunnat argumenteras för att beprövad erfarenhet används utifrån vardera individs tolkning av begreppet. Däremot om en ställer tolkningarna mot Skolverkets definition är det svårt att fastställa om beprövad erfarenhet används i samband med beslut när det kommer till barn som far illa.

6.3 Evidensbaserad praktik

Inom denna kategori analyseras det utifrån den evidensbaserade praktiken där den senaste forskningen med högst reliabilitet är av stor vikt. I den sista delen undersöktes det om de framgår att förskollärarna använder sig utav evidensbaserade praktik. Det har tittats efter erfarenheter där respondenter berättar om hur det använder sig av vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i samspel när det kommer till förloppet kring barn som far illa. Vidare

presenteras erfarenheter där evidensbaserad praktik uteblir och där antingen vetenskaplig grund eller beprövad erfarenhet dominerar. Forskning, lärarutbildningen, fortbildning och att hålla sig à jour ingår under den vetenskapliga grunden inom evidensbaserad praktik. Den beprövade erfarenheten kommer analyseras utifrån när respondenterna talar om sina erfarenheter kring begreppet och ställas i relation till skolverkets definition (Skolverket, 2019c). Här framhävs att erfarenheten ska vara dokumenterad, delad med andra och upprepad ett flertal gånger för att ses som beprövad.

Paula tar upp orosanmälan som en del av den vetenskapliga grunden då det ingår i vår professionella roll och som även framkommer i intervjun, att hon fått till sig från sin utbildning. Vidare sätter hon samman det med hur de faktiskt går tillväga utifrån sina erfarenheter.

Paula: Absolut att man ska orosanmäla när man känner oro, men det är ju samtidigt inget man gör bara (smätter med fingrarna) sådär bara, oj vad är det här för konstigt nu anmäler vi. Det gör man ju inte heller utan man vill ju ändå känna att man, ah men det här är en... berättigad oro liksom, att man agerar ju inte hur snabbt som helst heller. Och det finns ju en risk i det med att man kanske... ah det är svårt... Liksom risk att man... väntar längre än man kanske borde också. Ah det är en balansgång där... Mm.

Paula reflekterar över sin medvetenhet om anmälningsplikten men samtidigt ställs den vetenskapliga grunden gentemot erfarenheter som att det ska vara en berättigad oro. Hon berättar även i intervjun att samverkan påverkar anmälningsplikten och att hon har upplevelser där vårdnadshavare blivit väldigt arga. Argument finns för att det erfarenheter Paula har från att känna oro och att göra anmälningar dominerar över den vetenskapliga grunden som fastslås i socialtjänstlagen om att anmälan ska ske vid minsta oro (SoL, Kap 14. 1 §).

Samtidigt är det av stor vikt att poängtera att minsta oro inte beskrivs på något sätt i lagen utan att det lämnas för egna tolkningar utifrån individens egna erfarenheter. Detta kan stärkas i det Coccozza, Gustafsson och Sydsjö (2007) lyfter i sin studie om att personal inte nöjer sig med endast oro utan vill ha visst belägg innan de går vidare med sin anmälan. Paula är inte ensam i sina reflektioner kring att det är problematiskt när man ska omvandla den vetenskapliga grunden i praktik.

Erica: Jag vet ju vad jag ska göra liksom i olika situationer men ibland känner man sig lite halvkluven och då vill man ju ha, inte säga ryggen fri, men alltså man vill ha att "det här är det rätta att göra liksom", för det finns så mycket olika gråzoner lite också i det här, samtidigt som det står på papper att "så här ska du göra" så är det inte så lätt att bara "det är punkt tre, då gör jag så", för det här är ju folk som du har.. runt dig och relationer med, ibland så kan man inte riktigt förstå om barnen fabulerar eller om de... även om vi ska... verkligen agera på när de säger saker, så bygger man ju upp en relation och vet ungefär vad barnen brukar, du vet den "naa, det tror jag inte liksom"... "pappa hängde knäveck igår", alltså det kommer mycket sånt också. Så man får liksom ja...

Tolkningen kan göras att Erica är medveten om vad hon ska göra om en oro uppstår men att det är svårt att bara följa en punktlista för det finns så många "gråzoner". Som nämnts ovan så fastställs det inte i socialtjänstlagen vad definitionen av minsta oro är och lämnar då detta till egen tolkning från individ till individ. Utifrån det Erica berättar ovan kan en se hur hon kombinerar att hon vet vad hon ska göra utifrån vad som står på

papper, vilket här tolkas som kunskap/fakta (vetenskaplig grund) och erfarenheter utifrån hur det går till i praktiken (beprövade erfarenheter) vilket kan argumentera för att evidensbaserad praktik används. Däremot går det inte att fastställa om det papper Erica talar om är kunskap som grundar sig på den senaste forskningen med högst reliabilitet, vilket då skulle tala för att evidensbaserad praktik uteblir. Argument kan även göras utifrån att det är övriga faktorer och inte beprövad erfarenhet som används ovan då Erica pratar mycket om egna känslor och påverkan av relationer. Vidare kan en även se hur Lotta talar om hur hon landade i att göra en orosanmälan och hur hon använder sig av både vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i detta beslut:

Lotta: Och då brukar det gå ganska fort, på den här arbetsplatsen där jag jobbar nu, där har ju då min chef i tidigt skede förklarat att det är hon som står för anmälan. Eh... och... vid det tillfället så gjorde hon direkt en orosanmälan till sociala myndigheter. Eh... och det var på grund av att jag redan innan jag började på min arbetsplats hade fått indikationer av personal, att de undrade och var oroliga över det här barnet men inte agerat själva. Eh, så för mig var det inget konstigt alls att agera på det viset.

I fallet ovan kan en argumentera för att Lotta förhåller sig till anmälningsplikten, som här utgör den vetenskapliga grunden. Anmälningsplikten ses i denna analys som en del av den vetenskapliga grunden då den är något som studenter får med sig från lärarutbildningen. Å ena sidan kan man se att hon kombinerar denna tillsammans med chefens erfarenheter och sina egna, vilket utgör den beprövade erfarenheten i det här fallet. Vilket då kan ses som att evidensbaserad praktik används. Å andra sidan kan en tolka det som att den vetenskapliga grunden väger tyngre i Lottas beslut då hon väljer att göra en orosanmälan även om hennes kollegor valt att avvakta. Något som stärks i när Lotta talar om att anmälan måste ske utan några som helst bevis.

Lotta: Ja, dels att vi har ett regelverk som är väldigt tydligt när det gäller att det ska anmälas omedelbart och det handlar ju om en oro... inte att jag har fakta eller att jag har bevis för det behöver inte jag ha. Men har jag minsta oro så ska jag göra en orosanmälan. Eh... och det här var ju en anmälan om direkt oro, att jag tog det här på fullt allvar där och då.

Samtidigt framkommer det i intervjun att chefens roll påverkar hur många anmälningar som sker på arbetsplatsen. Att när chefen inte vill göra en anmälan så backar även personal då en inte vill stå ensam på en anmälan, då samverkan kan bli påverkad. Här kan tolkningen göras att varken vetenskaplig grund eller beprövad erfarenhet ligger till grund för beslut när det kommer till förloppet kring barn som far illa och precis likt Paula och Erica så är det andra faktorer som också väger tungt när det kommer till processer kring barn som far illa.

Olivia talar om att man inte enbart kan använda sig av vetenskaplig grund när det kommer till barn som far illa utan att det även behövs yrkesverksamma år och erfarenhet. Argumenten här blir starka i att Oliva talar om att evidensbaserad praktik är relevant i relation till barn som far illa. Att den vetenskapliga grunden behöver kombineras med beprövad erfarenhet, vilket tolkningen görs att Oliva talar om nedan:

Olivia: ...kommer man ut som ny, man är nyexaminerad, att de finns... det kan väl kännas som ett glapp ute på förskola idag, om de går för många år... om det blir många nya... och det inte finns äldre... många som jobbat längre så det finns en viss erfarenhet kan kanske... kring... det här vi pratar om nu... så det inte blir ett sånt stort glapp emellan, de som har yrkespraktiska år.

Under våra intervjuer framkom det av samtliga att det är ett känsligt och svårt ämne som uppsatsen berör. Vilket kan argumenteras för att det inte är så lätt att använda sig av enbart evidensbaserad praktik när det kommer till barn som far illa. Att det finns många andra faktorer i omgivningen som påverkat och vägt tungt när beslut tas i dessa processer, som känslor, relationer och erfarenheter (inte beprövade). Samtidigt har inga direkta intervjufrågor ställts om evidensbaserad praktik utan tolkningar görs utifrån de erfarenheter som framkommit i intervjun kring processer av barn som far illa.

7 Resultatdiskussion

Syftet med uppsatsen var att undersöka om förskollärare baserar sina val i förloppet med barn som far illa, på vetenskaplig grund och/eller beprövad erfarenhet, frågeställning löd: *På vilka grunder baserar förskolläraren sina val vid förloppet som rör barn som far illa?* Uppsatsens tre centrala begrepp, vetenskaplig grund, beprövad erfarenhet och evidensbaserad praktik har genomgående använts i resultatredovisningen och utgör även strukturen för resultatdiskussionen. Begreppen är av stor relevans för att kunna närma oss syftet i uppsatsen. Resultatdiskussionen kommer presenteras i fyra olika avsnitt (1) vetenskaplig grund, (2) beprövad erfarenhet, (3) evidensbaserad praktik, (4) slutsats. Fenomenologin som är uppsatsens analysverktyg kommer även ligga som grund i hur svaren avläses och förtydligar respondenternas erfarenheter och tolkningar i resultatredovisningen.

7.1 Vetenskaplig grund

Inom detta avsnitt kommer data som presenteras i resultatredovisningen under vetenskaplig grund inom båda kategorierna *forskningsfältet* och *tillämpas i verkligheten* behandlas. Som tidigare nämnt har det varit svårt att veta om den vetenskapliga grunden som berörts uppfyllt de tre kriterier som Thurén (2019) listar, granskning (peer review), expertis och öppenhet. Det vill säga att forskningen är granskad av andra forskare, hanterad av experter inom området och öppen med hur hen gått tillväga under forskningsprocessen. En anledning till detta kan bero på att fokus har varit på att ta del av förskollärarnas erfarenheter mer än fokus på den teoretiska betydelsen av begreppet.

I resultaten framgår det att respondenterna hade svårigheter när det kom till att definiera begreppet "barn som far illa". Diskussioner uppkom om hur tolkningsbart begreppet är och att alla har sin egna gräns på vad som är oro. Tittar man på Socialstyrelsens (2014. S, 9) lag om vilka barn som går under deras benämning av barn som far illa förtydligas inte gränserna för de definitioner som görs. Tar man exempelvis "fysisk eller psykisk försummelse" lämnas här ett stort tolkningsutrymme om vad som egentligen ligger bakom benämningen. Detta kan kopplas till Milerad och Lindgrens (2017) resonemang angående de svårigheter som finns för skolans personal att omsätta forskning i skolans verksamhet.

På frågan om vad respondenterna fått med sig från sin utbildning när det kommer till barn som far illa svarade i stort sätt alla att det hade haft enstaka seminarier om svåra samtal och anmälningsplikten. Här var det förloppet kring barn som far illa som kom på tal, samt skyldigheten till att göra orosanmälan.

Intressant att lyfta var att de två respondenterna med mest yrkesverksamma år var de enda som nämnde att de fått kunskap i sin utbildning om tecken på barn som far illa och upplever att de fick mycket kunskap i ämnet, annars var det respondenternas egna erfarenheter som dominerade. Frågan kan här ställas om detta kan bero på att kunskap kring barn som far illa fick mer utrymme i förskollärarytbildningen under 90-talet? Samtidigt kan en också diskutera om det kan bero på skillnader mellan olika högskolor och universitet, då respondenterna hade examen från olika skolor. För att få bättre resultat på varför det skiljer sig åt och om det grundar sig i examensår och vilken skola examen togs på hade uppsatsen behövt ta del av fler respondenter och tittat närmare på förskollärarytbildningar i olika städer.

Resultatet av intervjuerna kan tyda på att en bättre koppling mellan forskning och praktik behövs, likt det Milerad och Lindgren (2017) gjort genom att sammanställa den mest relevanta och trovärdigaste forskningen inom elevhälsa för att underlätta för lärare. Detta är en viktig aspekt och relevant att diskutera då förskolan ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (Skolverket, 2019a). Här kan en koppla att respondenterna talade om svårigheterna kring definitionen av ett barn som far illa och oro med problematiken som upplevdes när forskning och praktik skulle sammanföras. Detta i samband med att flertal av respondenterna talade om sin magkänsla när det kommer till att upptäcka barnen som far illa. Frågan kan här ställas vad magkänslan har sin kärna i och om denna påverkats eller hade påverkats av om respondenterna hade haft mer vetenskaplig grund inom ämnet med sig in i sin professionella roll. Olsson (2018) poängterar även att lärarutbildningen sedan 1950-talet har haft målet att teori och praktik ska gå hand i hand för att skapa en tydligare länk mellan dessa införde lärarutbildningen verksamhetsförlagd utbildning (VFU) år 2001. Trots detta efterfrågas fortfarande prioriteringen av att teori och praktik får lika mycket plats i utbildningen. Något som även framkom i en av intervjuerna då Olivia problematiserade svårigheten med att ersätta praktiska år mot en bok då hon beskriver det som svårt att levandegöra vad som händer.

7.2 Beprövad erfarenhet

Beprövad erfarenhet kommer likt ovan diskuteras utifrån data insamlat inom båda kategorierna *forskningsfältet* och *tillämpas i verkligheten*.

Resultatet i detta avsnitt visar att begreppet beprövad erfarenhet tolkas olika av respondenterna: endast en respondent nämnde den vetenskapliga grunden och att det ska finnas forskning bakom. Skolverket (2019c) påvisar att beprövad erfarenhet måste vara prövad, dokumenterad och spridd för att kunna ses lika stark som den vetenskapliga grunden, en svårighet här är att ta fasta på hur mycket dokumentation och spridning erfarenheten haft när det kommit på tal under intervjuerna.

Förklaringen till att respondenterna har olika definitioner av beprövad erfarenhet kan styrkas i att begreppet är komplext och att begreppet lämnas öppet för stort tolkningsutrymme, då det inte står utförligt hur spridd och dokumenterad den bör vara (Olsson, 2018).

Det som framträdde extra tydligt när man kommer till hur den beprövade erfarenheten tillämpas i verkligheten var att respondenterna tog hjälp utav sina kollegor och chef för att rådfråga och få stöd i sina beslut när det kommer till barn som far illa. Detta kan ställas i relation till det Olsson (2018) poängterar om att beprövad erfarenhet i skolsammanhang är problematiskt på det sättet att det visat sig att få lärare tar del av varandras dokumentationer, andra skolors dokumentationer eller att tillsammans med sin kollegor reflekterar och utvärdera sina egna erfarenheter. Här kan en argumentera för att respondenterna använder sig av beprövad erfarenhet enligt det Olsson (2018) nämner egentligen saknas inom skolväsendet, att man tar del av sina kollegors erfarenheter. Andra argument finns för att det inte innebär att man tar del av erfarenheter som är dokumenterade och utvärderade, vilket då motsäger att det är beprövad erfarenhet som används. I intervjuerna framkom det att på flertal av respondenternas arbetsplatser dokumenterar man i samband med att barn far illa. Dock handlar dokumentationen som görs om händelser kring barnet och inte ens eget och arbetslagets hantering och agerande. Vidare slängdes i de flesta fall den dokumentation som gjordes under förloppet oavsett om det lett till en orosanmälan eller ej, vilket gör det svårt att fastställa erfarenheterna som beprövad erfarenhet.

7.3 Evidensbaserad praktik

Avsnittet kommer presentera när vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet kombineras i beslut kring barn som far illa, vilket utgör en evidensbaserad praktik. Diskussioner kommer även ske kring när vetenskaplig grund eller beprövad erfarenhet dominerar i besluten istället för att kombinera dessa. I uppsatsen har avgränsningen gjorts att socialtjänstlagen går under vetenskaplig grund vilket alla respondenter visar en medvetenhet och kunskap om. Samtidigt ställs anmälningssplikten mot erfarenheter och andra faktorer som går över den lag som fastslår att anmälan ska ske vid minsta oro (14 kap. 1 c § SoL). Här kan slutsatser göras i att de flesta fallen är det beprövad erfarenhet eller andra faktorer som dominerar vid val. Medvetenhet finns som nämnts ovan att det varit svårt att fastställa vad som är beprövad erfarenhet och att det finns både argument för och emot att det är andra faktorer som dominerar i dessa val.

De övriga faktorer som framkom i besluten kring barn som far illa var exempelvis relationer både med barnen och med vårdnadshavarna (samverkan), kollegor, chefs stöd och oro för att oron inte var berättigad. Samtidigt kan en argumentera för att det är helt andra faktorer som gör att förskollärare inte arbetar med vare sig vetenskaplig grund eller beprövad erfarenhet. I Vetenskapsrådets resultatdialog 2016 lägger Kroksmark (2016) fram problematik kring att lärare saknar kunskaper kring vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, inte bara att kunskap saknas, det är även så att begreppen inte har några tydliga definitioner inom skolväsendet och att verksamheterna överlag inte har kunskap kring begreppen vilket gör att de inte används lika brett som skollagen fastställer. Vidare kan en argumentera utifrån en metanivå, där det redan börjar i yrkestiteln att en inte ser på lärarutbildningar som akademisk topputbildning och resultat av detta blir då att lärare inte får erfara hur en tar till sig exempelvis forskningsresultat eller hur en forskar själv (Kroksmark, 2016).

Slutsatsen utifrån respondenternas erfarenheter när det kommer till barn som far illa kan dras att de inte använder evidensbaserad praktik i de val som behöver tas under förloppets gång. Vad detta beror på är inget denna uppsats kan fastställa, vidare kan inte heller uppsatsen svara på vad det är som *påverkar* förskolläraren mest när det kommer till beslut kring barn som far illa. Ovan har nämnts olika faktorer som framkommit från respondenterna och argumenten har även grundat sig på en högre nivå. I en del av fallen kan en göra tolkningar att vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet ändå används men att det inte kombineras i de erfarenheter som framkommit i intervjun, däremot går det inte att fastställa vilket som används. En anledning till detta kan vara det som nämnts tidigare i uppsatsen, att det varit svårt att avgöra när respondenterna talar med säkerhet om vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

8 Slutdiskussion

Slutligen, har uppsatsen givit svar på frågeställningen? Som det framkom under det teoretiska ramverket för uppsatsen så fastställs det ett flertal gånger hur komplext begreppet beprövad erfarenhet är, något som även blev tydligt i denna uppsats. Detta har resulterat i att det varit svårt att svara på om beprövad erfarenhet ligger till grund för förskollärarens val när det kommer till barn som far illa. Problematik har även tagits fasta på under uppsatsen när det kommer till att förhålla sig till det lagen fastställer om att utbildningen, både inom förskolans läroplan och förskollärarytbildningen, ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Detta framkommer även tydligt utifrån respondenternas erfarenheter.

Genomgående har det varit svårt att fastställa om det är vetenskaplig grund och/eller beprövad erfarenhet som används när respondenterna talar om sina erfarenheter när det kommer till barn som far illa. Det finns argument för att uppsatsen inte givit svar på frågeställningen med motiveringen att å ena sidan har de intervjufrågor som ställts inte indirekt handlat om begreppen och deras definition utan enbart om respondenternas erfarenheter i relation till sådant som kan kopplas till begreppen. Å andra sidan kan en se det som att vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet inte fastställs med tydliga definitioner och kan därför vara svåra att undersöka. Samtidigt kan även detta ställas emot att det är det som faktiskt är svaret på uppsatsens fråga. Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är två komplexa begrepp inom skolväsendet och svåra att omsätta i praktiken, vilket utgör att det är svårt för respondenterna i uppsatsen att själva fastställa och använda dessa i samband med val som tas när det kommer till barn som far illa.

Då förskolan vilar på en vetenskaplig grund och förskollärare ska ha ett vetenskapligt förhållningssätt att arbeta utefter tillsammans med beprövad erfarenhet (Skolverket, 2019d) kan en finna det relevant att göra en uppsats kring det och barn som far illa. Detta eftersom det är av högsta vikt för den framtida yrkesrollen och professionen att kunna bemöta och ge alla barn omsorg utifrån deras behov. Något som är av stor vikt då omsorg och trygghet är viktiga förutsättningar för att barn ska få så goda möjligheter till att kunna lära och utvecklas. Vidare är det relevant då det enligt flera myndigheter visar sig att inte alla barn får den hjälp de är skyldiga att få. Vilket kan kopplas till det som presenterats i den tidigare forskningen där det framgick att yrkesverksamma som arbetar med små barn endast anmäler 2% av de barnen som far illa i sin kommun (Cocozza, Gustafsson & Sydsjö, 2007). Det framkom även hur viktigt det är att upptäcka barnen i tid då de kan påverka barnen i deras framtida skolgång något som Gilbert, Spatz Widom, Browne, Fergusson, Webb och Janson (2009) visar i sin forskning. Målet med uppsatsen är att få upp ögonen för problematiken kring detta komplexa ämne. Uppsatsen är även relevant då en inom förskollärarens profession behöver förhålla sig till flertal lagar som berör barnens trygghet, säkerhet och utveckling. Sist men inte minst är det viktigt att ha ett vetenskapligt förhållningssätt och inneha kunskap som att se tidiga tecken, ge rätt bemötande och handla rätt när det kommer till barns rättigheter. Något som Stiftelsen Allmänna Barnhuset (2019) även påpekar, där de menar att alla inom utbildningsväsendet bör ha obligatorisk undervisning kring barn som far illa redan under sin utbildning.

8.1 Uppsatsens styrkor och svagheter

Då uppsatsen utförts som kvalitativ med halvstrukturerade frågor och som tidigare nämnts, med en viss tidsbegränsning, har det funnits många olika aspekter att förhålla sig till. Dels är

ämnet komplext men även känsligt, i och med detta har det varit viktigt att få respondenterna att känna förtroende så att de känner sig tillräckligt avslappnade vid intervjuerna. Detta har varit en utmaning och något som lyfts många gånger. I förhållandet till det som nämnts ovan har ett bra underlag samlats in och bearbetats på ett så gediget sätt som möjligt. Möjligen skulle uppsatsen få ett annat utfall ifall den varit större med flera förskollärare eller om det geografiska området varit annorlunda vilket påverkar reliabiliteten i denna uppsats. På grund av tidsbrist har detta inte varit möjligt men något som medvetenhet finns om. Som tidigare nämnts skulle en större studie även kunna möjliggöra för att kunna gå ännu djupare i denna fråga genom att exempelvis vid respondentens svar kunna kontrollera vilken forskning denna syftat på eller hur den beprövade erfarenheten dokumenterats.

8.2 Didaktiska konsekvenser på micro- och metanivå

Det är av stor vikt för snart nyexaminerad förskollärare att vara medveten om de didaktiska konsekvenser som uppsatsen kan ställas inför. Resultat visade på att vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet är komplexa och svårtolkade något som även Olsson (2018) tar upp. Kroksmark (2014) påtalar också att det finns en svårighet för förskollärare att bedriva ett forskningsbaserat arbetssätt då det inte har fått förutsättningar till detta från sin lärarutbildning. Vilket även framkommer i resultatanalysen, då respondenterna talar om problematiken kring att omsätta forskningen från utbildningen i praktiken. Detta ihop kan bli problematiskt för förskollärare, speciellt om de inte får möjligheten att hålla sig à jour på sin arbetsplats. Utifrån detta skulle konsekvenserna kunna bli att yrkesverksamma inom förskolan inte har grundförutsättningar att arbeta utefter vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet fullt ut, vilket i sin tur kan komma att påverka barn som far illa då de inte har tillräckligt med kunskap inom ämnet. Engdahl-Ärlemalm Hagsér (2015) lyfter också som tidigare nämnt, för att barnen på förskolan ska kunna utvecklas, leka och lära behövs en trygghet som vi kopplar till omsorgen. Skolverket (2019a) fastslår även att omsorgen är grunden för allt lärande. Förskollärarens profession är komplex med mycket ansvar inom olika områden. Då det finns flera viktiga faktorer för att kunna uppnå de strävansmål som finns i läroplanen är det av stor vikt att förskolläraren har rätt förutsättningar för att kunna göra ett så bra jobb som möjligt. Som tidigare nämnts är det av stor vikt att ha de rätta kunskaperna kring barn som far illa för att det ska finnas en möjlighet att identifiera vad som går under benämningen oro. Detta för att så tidigt som möjligt hjälpa dessa barn att få en så bra start i livet som möjligt, där omsorgen för barnet hjälper barnet till att utvecklas, få en bättre självkänsla och lättare kan lära sig saker. Frågan kan här lyftas om förskollärarutbildningen gav studenterna mera kunskap om barn som far illa och mera erfarenheter kring att omsätta denna forskning till praktik. Skulle detta kunna leda till att förskollärare får större möjligheter att skapa de bästa förutsättningarna för dessa barn?

Wahlström (2016) beskriver hur vårt samhälle utvecklats till ett samhälle där kunskap som går att mätas är något eftersträvänsvärt. I och med att PISA-undersökningar gjorts i Sverige och där resultaten försämrats under en period har diskussioner tagit fart om huruvida dessa resultat kan förbättras. Att tidigt i utbildningen hos barn lägga fokus på ämnen som är mätbara kan således te sig naturligt. Språk-, matematik-, och naturämnena utgör numera en stor del av utbildningen för förskollärare. Vid Göteborgs universitet där vi som skrivit denna uppsats har studerat har vi exempelvis under åren 2017 till och med år 2020 fått 30 hp i matematik, varav 15 hp var valbara, som kan ställas i relation med en 7,5 hp kurs i samverkan där oro kring barn togs upp vid ett par föreläsningar och där inget var obligatoriskt.

Att barn som far illa kan få en sämre hälsa, få inlärningssvårigheter och har större risk för att bli socialt utsatta som tidigare forskning visar, även om det är komplext, kan ställas i relation till de mätbara ämnen som utgör en PISA-undersökning. Att resultaten i de mätbara ämnena sjunkit de senaste åren kan bero på olika faktorer, men kan en förklaring vara att de barn som far illa har svårare att få till sig kunskap? Och om så är fallet, hur kan förskolläraren i den professionella rollen nå dessa barn om det saknas kunskap om hur de synliggörs?

8.3 Vidare forskning

Syftet med denna studie har varit att försöka ta reda på ifall förskollärare baserar sina val vid oro kring barn som far illa på vetenskaplig grund och/eller beprövad erfarenhet. För att få en större kunskap i detta komplexa ämne är det av stor vikt att vidare forskning bedrivs och att kunskapen får delas av många. Att göra en större studie med respondenter från andra delar i Sverige skulle kunna fördjupa förståelsen för detta, dels för att ta reda på om det skiljer sig åt var en är utbildad men det skulle även kunna visa på om olika faktorer påverkar beroende på var i landet en bor. Ytterligare en aspekt som är intressant att undersöka vidare är hur det ser olika ut i de olika socioekonomiska samhällena då detta var något som dök upp flera gånger under intervjuerna, att det inte gjordes så många anmälningar för att "barnen kom från stabila hem". Vad detta grundar sig i vore intressant att undersöka närmare på, speciellt då respondenten Olivia i sin intervju berättar att hon fått kunskap om att barn far illa även i de hemmen som inte räknas som socialt utsatta.

9 Litteratur

Abrahamsson, A. & Lindberg, O. (2019). *Att identifiera barn som far illa* (Kandidatuppsats). Örebro: Institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete, Örebro universitet. Hämtad från <http://oru.diva-portal.org/smash/get/diva2:1334597/FULLTEXT01.pdf>

Adolfsson, C-H., Forsberg E. & Sundberg D (2018). När evidensrörelsen kom till den svenska skolan. I Alvunger, D. & Wahlström, N. (red.) *Den evidensbaserade skolan: svensk skola i skärningspunkten mellan forskning och praktik* (S, 71-100). Stockholm: Natur & kultur

Bohlin, I. (2011) Evidensbaserat beslutsfattande i ett vetenskapligt samhälle. Om evidensrörelsens ursprung. Utbredning och gränser. I I. Bohlin & M. Sager (Red.), *Evidensens många ansikten: evidensbaserad praktik i praktiken* (s.31-68). Lund: Arkiv.

Cocozza, M., Gustafsson, P. A., & Sydsjö, G. (2007). Who suspects and reports child maltreatment to social service in Sweden? Is there a reliable mandatory reporting process. *European Journal of Social Work*, 10(2), 209-223. doi:10.1080/13691450701317996

D-Wester, Y. (2017) Socialt utsatta barns och ungas skolgång. I J. Milerad & C. Lindgren (Red.), *Evidensbaserad elevhälsa* (s.125-140). (Andra upplagan). Lund: Studentlitteratur AB

Ekengren, A. & Hinnfors, J. (2012). *Uppsatshandbok: hur du lyckas med din uppsats*. (Andra., [rev.] upplagan). Lund: Studentlitteratur.

Engdahl, I och Ärlemalm-Hagsér, E. (2015) Förskolans miljöer. I I. Engdahl & E. Ärlemalm-Hagsér (Red.), *Att bli förskollärare, mångfacetterad komplexitet* (s.61-78) Stockholm: Liber

Eriksson Barajas, K., Forsberg, C. & Wengström, Y. (2013). *Systematiska litteraturstudier i utbildningsvetenskap*. Stockholm: Natur & Kultur.

Eriksson-Zetterquist, U & Ahrne, G. (2015) Intervjuer. I G. Ahrne & P. Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder* (s.34-54) (Andra upplagan). Stockholm: Liber AB

Fibæk Laursen, P. (2018) Har evidensbegreppet gjort sitt? Sju villkor för bevarandet av evidensbegreppet. I D. Alvunger & N. Wahlström (Red.), *Den evidensbaserade skolan. Svensk skola i skärningspunkten mellan forskning och praktik* (s.207-230) Stockholm: Natur och Kultur

Gilbert, R., Spatz Widom, C., Browne, K., Fergusson, D., Webb, vE., & Janson, S. (2009). Burden and consequences of child maltreatment in high-income countries. *The lancet*, 373(9657), 68-81. doi: 10.1016/S0140-6736(08)61706-7

Göteborgs universitet. 2019. *Lärarutbildning*. Hämtad 2019-11-26 från https://lararutbildning.gu.se/digitalAssets/1719/1719267_11f--r-190122.pdf

Hagelin, Å & Johannesson, E. (2014) Lärarnas uppfattningar om förhållandet mellan forskning och yrkesutövning. I T. Kroksmark (Red.), *Förskola på vetenskaplig grund* (s.115-126) Lund: Studentlitteratur AB

Hjalmarsson, M. (2014) Enkäter till förskollärare. I A. Löfdahl, M. Hjalmarsson & K. Franzén (Red.), *Förskollärarens metod och vetenskapsteori* (s.157-165) Stockholm:Liber

Hultman, G. (2018) Konkurrensen mellan forskning och erfarenhet - noteringar om forskningsanvändning i skolan. I Alvunger, D. & Wahlström, N. (red.) (2018). *Den evidensbaserade skolan: svensk skola i skärningspunkten mellan forskning och praktik* (S, 135-166). Stockholm: Natur & kultur.

Kanine, R – M., Jackson, Y., Huffhines, L., Barnett, A., & Stone, K-J., (2018) A Pilot Study of Universal Teacher–Child Interaction Training at a Therapeutic Preschool for Young Maltreated Children. *Topics in Early Childhood Special Education* 38(3), 146-16. doi: 10.1177/0271121418790012

Krokmark, T. (2014). Invitation till en förskola på vetenskaplig grund. I T, Krokmark (Red.), *Förskola på vetenskaplig grund* (s.19-49) Lund: Studentlitteratur AB

Krokmark, T. (2016) Forskning har svag ställning i lärarkåren. I Vetenskapsrådet (2016). *Resultatdialog 2016 [Elektronisk resurs]*. (s, 66-71). Stockholm: Vetenskapsrådet.

Löfdahl, A. (2014) God forskningssed - regelverk och etiska förhållningssätt. I A. Löfdahl, M. Hjalmarsson & K. Franzén (Red.), *Förskollärarens metod och vetenskapsteori* (s.32-43) Stockholm:Liber

Marton, F. & Booth, S. (2000). *Om lärande*. Lund: Studentlitteratur

Milerad, J & Lindgren, C. (2017) Förord. I J. Milerad & C. Lindgren (Red.), *Evidensbaserad elevhälsa* (s.13-14). (Andra upplagan). Lund:Studentlitteratur AB

Münger, A-C., & Markström, A-M., (2019). School and Child Protection Services Professionals' Views on the school's Mission and Responsibilities for Children Living with Domestic Violence – Tensions and Gaps. *Journal of Family Violence* 34:385–398. <https://doi.org/10.1007/s10896-019-00035-5>

Olsson, L.M. (2018). *Från tyst kunskap till beprövad erfarenhet: perspektiv och exempel på beprövad erfarenhet inom utbildning*. Stockholm: Lärarförlaget

Redelöv, E. (2015). *"Det är nog inte så farligt"* (Kandidatuppsats). Göteborg: Institutionen för pedagogik och specialpedagogik, Göteborgs universitet. Hämtad från https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/41026/1/gupea_2077_41026_1.pdf

Ryve, A., Hemmi, K. & Kornhall, P. (2016). *Skola på vetenskaplig grund*. Stockholm: Natur & Kultur

SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementen

SFS 2001:453. *Socialtjänstlagen*. Stockholm: Socialdepartementet

Skolverket. (2019a) *Läroplan för förskolan*. Hämtad 2019-09-30 från <https://www.skolverket.se/undervisning/forskolan/laroplan-for-forskolan/laroplan-lpfo-18-for-forskolan>

Skolverket. (2019b) *Skolutveckling*. Hämtad 2019-11-20 från <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/forskningsbaserat-arbetssatt/forskningsbaserat-arbetssatt-for-okad-kvalitet-i-skolan>

Skolverket. (2019c) *Skolutveckling*. Hämtad 2019-11-26 från <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/forskningsbaserat-arbetssatt/forskningsbaserat-arbetssatt-nagra-nyckelbegrepp>

Socialstyrelsen. (2014) *Anmälan till socialnämnden i kännedom eller misstanke om att ett barn far illa*. Hämtad 2019-09-24 från <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/vagledning/2014-10-4.pdf>

Stiftelsen Allmänna Barnhuset. (2019) *Våld och övergrepp*. Hämtad 2019-09-24, från <http://www.allmannabarnhuset.se/temaomraden/vald-overgrepp/>

Svenska akademien (1998). *Svenska akademiens ordlista över svenska språket*. (Tolfta upplagan). Stockholm: Norstedts ordbok [distributör].

Svensson, P & Ahrne, G. (2015) Att designa ett kvalitativt forskningsprojekt. I G. Ahrne & P. Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder* (s.17-31) (2., [utök. och aktualiserade] upplaga). Stockholm: Liber AB

Thurén, T. (2019). *Vetenskapsteori för nybörjare*. (Tredje upplagan). Stockholm: Liber.

Unicef. (u.å). *Barnkonventionen*. Hämtad 2019-09-24 från <https://unicef.se/barnkonventionen/las-texten>

Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. Hämtad 2018-12-27, från https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1529480532631/God-forskningssed_VR_2017.pdf

Wahlström, N. (2016). *Läroplansteori och didaktik*. (Andra upplagan). Malmö: Gleerup Utbildning AB.

10 Bilaga A. Informationsbrev

Hej XXXX,

Vi vill börja med att tacka för att du tar dig tiden att delta i vår studie.

Syftet med studien är att vi vill ta reda på hur förloppet kan se ut kring barn som far illa och kommer ställa det i relation till evidensbaserad praktik. Vi utgår från vetenskapsrådets forskningsetiska principer så att du som medverkande i vår studie är medveten om dina rättigheter. Vi vill informera om att du när som helst, i intervjun eller i studien har rätt till att avsluta din medverkan. För att vi i bästa mån vill kunna koncentrera oss på intervjun och få med allt kommer vi att spela in samtalet. Efter inspelningen kommer materialet transkriberas och inspelningen raderas. På så sätt anonymiseras deltagarna i studien. Har du invändningar mot detta eller om det är något du inte är bekväm med, vänligen hör av dig till oss.

Tack igen för ditt deltagande, du får gärna ta del av det färdiga arbetet om du önskar.

Allt gott,

Jennie, Frida och Kristin

11 Bilaga B. Intervjuguide

- Intervjun tar max 45 min.
- Vem som gör vad när vi intervjuar
- Syftet med intervjun (Hur mycket förskolläraren använder sig av evidensbaserad praktik när det kommer till barn som far illa)
- **Är det ok att spela in?**

Bakgrund

- Namn
- Vilket år & var tog du din examen?
- Yrkesverksamma år?
- Har du någon gång känt oro för ett barn? (Ja, fortsatt nedan. Om nej, se längre ner.)
- Hur började din oro?
- Varför tog du detta tecken som en oro?
- Kan du berätta om hur förloppet gick till, från startad oro till oavsett hur de sluta?
- Vilka faktorer tror du kan ha påverkat dig i dina beslut när det kommer till förloppet kring barn som far illa?
- Kan du beskriva på vilket sätt och vad du fick för erfarenheter av din utbildning in i din professionella roll när det kommer till barn som far illa?
- Vilka möjligheter har du att hålla dig ajour kring barn som far illa?
- Kan du beskriva i vilka sammanhang ni samtalar kring barn som far illa i arbetslaget och i samspel med chef utöver en anmälan?
- Om dokumentation sker under eller efter ett förlopp med barn som far illa, på vilket sätt sker det?
- Ett centralt begrepp i vår studie är beprövad erfarenhet, vilket är komplext, hur skulle du tolka det begreppet?
- Till sist, finns det något du vill tillägga?

Om nej:

- Kan du beskriva hur du skulle gå tillväga om du började känna oro för ett barn?
- Vilka faktorer tror du kan påverka dig i framtida beslut när det kommer till förloppet kring barn som far illa?
- Kan du beskriva på vilket sätt och vad du fick för erfarenheter av din utbildning in i din professionella roll när det kommer till barn som far illa?
- Vilka möjligheter har du att hålla dig ajour kring barn som far illa?
- Kan du beskriva i vilka sammanhang ni samtalar kring barn som far illa i arbetslaget och i samspel med chef utöver en anmälan?
- Om dokumentation sker under eller efter ett förlopp med barn som far illa, på vilket sätt sker det?
- Ett centralt begrepp i vår studie är beprövad erfarenhet, vilket är komplext, hur skulle du tolka det begreppet?
- Till sist, finns det något du vill tillägga?